

МЪДРОСТ:
Диалог между ръководителите на
Студентското научно общество при УниБИТ –
въвеждащата интеракция към конкурса на Университета
за даване на определение на феномена „мъдрост“
(30.01.2024 г.)

Легенда:

Николай Василев (д-р) – Н. В.
Александра Куманова (проф. дпн) – А. К.

Н. В.: Да започнем с това, че **мъдростта** се проектира във времето и пространството преди всичко посредством *модалната категория действителност*.

А. К.: Това означава, че **мъдростта** е **същност**.

Н. В.: **Мъдростта** е **същност**, която не съществува чрез *чужда същност – т.е.* чрез *същността на условията* – а само и единствено чрез *своята видима, осезаема, сетивна същност*.

А. К.: Означава ли това, че **мъдростта**, когато се реализира в нечий представи, е *статична по природа*?

Н. В.: Така излиза, защото тя е **постигнато и логически пълноценно знание**, макар че логическата пълноценност не винаги е тъждествена на **мъдростта**.

Представете си, че в една стая има *трима* души.

Ще бъде много мъдро и логически пълноценно, ако посредством цифрата „3” обозначим тяхната същност във време-пространството.

Но ако и *тримата* са еднакво глупави, няма да съм далече от истината, ако кажа, че в стаята всъщност има един човек, т.е. един глупак, тъй като и трима притежават едно и също качество.

Философската разликата между *тройката* и *единицата* не е фатална.

В *първия* случай тя е обикновен и много мъдър аритметичен *сбор*, във *втория* случай е *тропа* – сингуларизирана метонимия, която реализира същността си посредством обобщена представа за нещо или неща, поднесена с *дума* или *израз* в *единствено число*.

Първото е *формална пълноценност*, *второто* е *художествено обобщение*.

Коя от двете констатации е *по-мъдра*?

Въпросът ми е реторичен...

А. К.: При метафорите нещата се усложняват изключително много...

Н. В.: Там логическата пълноценност е пълно отрицание на пълноценното знание.

Какво означава „*стъклено море*”, например, или „*стъклото на морето*”?

Нищо! Някакъв оксиморон...

Но ако дълго наблюдавам повърхността на спокойно морето, напълно възможно е във въображението ми то – морето, да добие качества на стъклото – прозрачност, чупливост, нежност, ефирност, огледалност...

Тръгнал съм от обикновено сравнение – повърхността на морето е *като* стъкло, – но съм прозрял мъдростта на метафората „*стъклено море*”...

А. К.: ... Когато откриваш метафората „*стъклото на морето*”, ти всъщност *разговаряш със себе си*...

В „Теетет” Платон определя *мисленето* като „*говорене на себе си и в мълчание*”...

... Платон е автор на философските диалози и основател на Атинската школа – първата институция за висше образование в западния свят, стъпила върху моделите, създадени в Изтока.

Той поставя основите на Западната философия и наука до голяма степен чрез своята **ТЕОРИЯ НА ФОРМИТЕ – ИДЕИТЕ** (развита е в книгата му „*Държавата*”), съгласно която **В НЕМАТЕРИАЛНИТЕ, АБСТРАКТНИ (но СЪЩЕСТВЕНИ) ФОРМИ (ИДЕИТЕ)** – а не в материалния свят на промени, известен ни чрез сетивата, – се съдържа най-високият и най-фундаменталният вид реалност.

От тази ИДЕАЛНА РЕАЛНОСТ е произведен, проектируем – като *последствие* – материалният свят.

ИДЕАЛНАТА РЕАЛНОСТ на МИСЛЕЩАТА СУБСТАНЦИЯ – РАЗУМА (*лат.*: *res cogitans*) структурира, подрежда, позиционира протяжната и локализирана материя на физическия свят (*лат.*: *res extensia*) – Рене Декарт.

И РАЗУМЪТ не е само ум, интелект и логичност...

Неговата онтологична кардинала е **МЪДРОСТТА – НАЙ-ИДЕАЛНОТО НА ИДЕАЛНОТО...**

Н. В.: ... Когато говориш „на себе си и в мълчание”, ти реализираш **мъдростта чрез вътрешната реч.**

Заместваш *логически пълноценното знание с художествено познание.*

Това е своеобразен логически позитивизъм, някакъв вроден, неотменим човешки оптимизъм, който не само търси, но и намира *изход от мракобесните сенки на битието...*

А. К.: Посредством какво откриваме *изхода от сенките*?

Н. В.: Посредством *мисловна пулсация...*

А. К.: **МЪДРОСТТА Е МИСЛОВНА ПУЛСАЦИЯ!?**

Н. В.: **МЪДРОСТТА Е МИСЛОВНА ПУЛСАЦИЯ на СЛОВOTO.**

А. К.: Самата *идея за Словото* е **МЪДРОСТ...**

В *Евангелието от Йоан* е казано:

*„В начало бе Словото;
и Словото беше у Бога;
и Словото бе Бог.
То в начало беше у Бога.
Всичко чрез Него стана;
и без Него не е станало нищо от това,
което е станало.
В Него беше живот
и животът беше светлината на хората.
И светлината свети в тъмнината;
а тъмнината не я схвана.”* (Йоан 1: 1-18)

Н. В.: В патрологията има *силогистично доказателство* на тази **изначална мъдрост:**

*„Но Бог винаги има своето Слово,
което се ражда от Него,
но винаги съществува в Него.
Защото къде ще е,
ако е възникнало *вън от Него*?
Тъй като нашата природа е смъртна
и лесно разрушима,*

*затова и словото ни е непостасно.
 Бог обаче,
 Който винаги е и съществува свършено,
 ще има свършено и ипостасно и Своето Слово,
 винаги съществуващо, и живо,
 и имащо всичко, което Родителят има.
 Както нашето слово,
 което произлиза от ума,
 не е нито изцяло тъждествено на ума (...),
 така и Словото Божие,
 понеже съществува само по себе си,
 е различно спрямо Онзи,
 от Който има ипостасата.
 Доколкото обаче Словото разкрива в себе си това,
 което наблюдаваме в Бога,
 то е тъждествено с Него по природата.
 Защото както в Отца се наблюдава свършенство във всичко,
 така ще се наблюдава то и в роденото от Него Слово.” (Св. Йоан Дамаскин).*

Пулсиращата мъдрост на Словото винаги има нравствена цел...

Ако Иисус не беше приел човешки образ, щяхме ли да разберем каква *мъдрост* се крие в **Разпятието, Възкресението и Възнесението...**

Човек се ражда, за да извърви отново *пътя на Спасителя* – от „*Осанна!*” (Мат. 21: 9) до „*Разни Го!*” (Марк 15: 3), – но без условности, без съмнения, без другомислие, а само и единствено в лоното на *мъдростта*...

А. К.: Кое е по-важно: *пътят* към постижимата цел или *постигнатата цел*?

Н. В.: *Пътят* към постижимата цел е по-важен от *постигнатата цел*...

Постигнатата цел е чисто знание!

То е *статично*.

Това е **короната на мъдростта**.

Пътеката към *целта* поражда **пулсиращата мъдрост на Словото**.

Къде тогава се крие *най-голямата мъдрост*?

А. К.: *Най-голямата мъдрост* е да живееш за тези, които *обичаш*.

Нужно е всичко да се прави за някого...

Н. В.: *С любов!*

А. К.: Когато го правиш с любов, тогава правиш най-много и за себе си:

*„вяра, надежда и любов;
 но най-голяма от тях е любовта”* (1 Кор. 13: 13)...

В любовта човек вижда **ЦЕЛИЯ – ИДЕИАЛЕН – ПЛАН НА НЕЩАТА – ТЕХНИЯТ ГЕЩАЛТ** (Йохан Волфганг фон Гьоте).

Например: защото си **ЧОВЕК, РОДОВАТА ТИ ПРИНАДЛЕЖНОСТ** не е само генеалогичният ти род, нацията ти, страната ти, географското място, на което си се появил на този свят, а – **ЦЯЛАТА ЧОВЕШКА ПОПУЛАЦИЯ:**

*„Чадата на Адам едно са тяло –
 от кал е сътворено по начало.
 Една част само, ако заболее,
 за нея всяка друга ще милее.*

*Ти, който не скърбиш за болка чужда,
човек да се наричаш – няма нужда.*” – Саади / прев. от фарси: Димитър Милов, Илона Толсузова.

Н. В.: Ето я и дефиницията:

**МЪДРОСТТА
Е
ВЯРАТА,
НАДЕЖДАТА
И ЛЮБОВТА
КЪМ МИСЛОВНИТЕ ПУЛСАЦИИ НА СЛОВOTO...**

А. К.: Това е цивилизационен избор...

Н. В.: Наистина!

Записът е направен от Иванка Трендафилова (IV курс, зад. – спец. БИНУЗ)

0000 мъдрост: модална категория „действителност” – същност – Платон: теория на формите (иденте) – *res extensia* – *res cogitans*; Рене Декарт – чужда същност (същността на условията) – видима осезаема сетивна обективност – субектът (наблюдател на обективната същност на мъдростта) – сетивна представа за обективната същност на мъдростта – нравствена цел (пътят към целта – постигнатата цел) – чистото знание – идеята за Словото: мъдрост – космически ред – диалектика на живота – мъдрост: *да живееш за тези, които обичаш* (гешалт на нещата)